

AYIN DOSYASI

Binalarda verimlilik potansiyeli yeterince kullanılmıyor

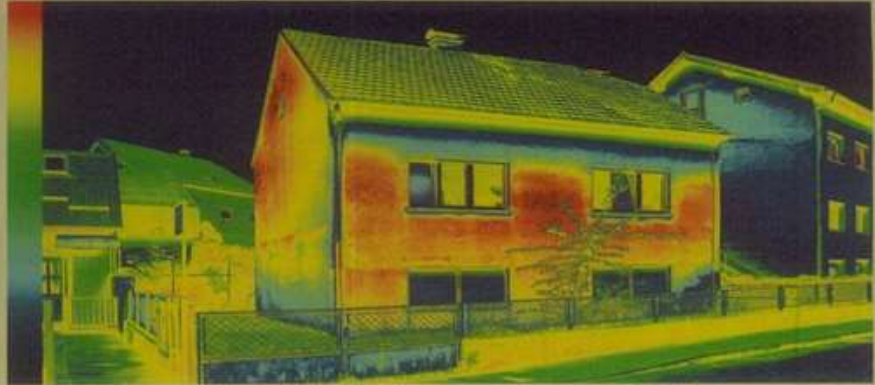
Dr. Meltem Bayraktar,
Dünya Kaynak Enstitüsü (WRI) Türkiye Kentsel Verimlilik & İklim Yöneticisi

Türkiye'de mevcut bina stokunun yaklaşık yüzde 80'i, binalara yönelik enerji mevzuatının bulunmadığı dönemlerde inşa edilmiş. Sıfır karbon binaları etrafımızda pek sık göremiyoruz çünkü sektör çok paydaşlı bir yapıya sahip ve paydaşların hepsinin karşılaştığı çeşitli engeller var.

Binalar, yapı malzemelerinin üretimi, inşaat, kullanım, yıkım ve geri kazanım dahil tüm yaşam döngüleri boyunca, enerji ve doğal kaynakları tüketerek, karbon emisyonlarına sebep oluyor. Sıfır karbon binalara ulaşmak için ilk adım enerji verimliliği olmakla birlikte, ikinci adım kalan ihtiyacın öncelikle yerinde üretim (binaya entegre veya bina arazisinde olan yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanması) olmasını, bu mümkün veya yeterli olamıyorsa da enerjinin bir yenilenebilir enerji santralinden sağlanmasını öneriyoruz. Hiçbirinin mümkün olmadığı durumlarda ise karbon dengelemesi yapılarak başka bir verimlilik veya yenilenebilir enerji projesine yatırım yapılarak emisyon azaltımı desteklenmesi gerekiyor. Ayrıca, yapı malzemelerinin üretimi ve binanın inşasından kaynaklı gömülü enerji ve sebep olunan emisyonların da azaltılması binalarda enerji verimliliğinin sağlanmasında önem taşıyor.

Emisyonların yüzde 40'ından sorumlu

Sıfır karbon kavramı tek bir binada sağlanabileceği gibi, bir grup bina veya mahalle/bölge ölçeğinde de sağlanabiliyor. Günümüzde, mevcut teknoloji ve tasarım yöntemleri ile enerjiye en az düzeyde ihtiyaç duyan, net sıfır karbon binalar tasarlamak ve inşa etmek mümkün. Dünyada inşaat sektörüyle birlikte binalar, bugün

küresel nihai enerji tüketiminin üçte birinden sorumlu. Toplam doğrudan ve dolaylı CO2 emisyonlarının ise yaklaşık yüzde 40'ını oluşturuyor. Türkiye'de de oranlar benzer seviyelerde.

Aşılması gereken engeller var

Dünyanın çeşitli yerlerinde ve Türkiye'de de yaygın olmamakla beraber sıfır karbon bina örneklerini görüyoruz. Sıfır karbon binalar yapmak teoride ve pratikte mümkün fakat etrafımızda pek sık göremiyoruz çünkü sektör çok paydaşlı bir yapıya sahip ve paydaşların hepsinin karşılaştığı çeşitli engeller var. Bu engeller arasında, gerekli yasal düzenlemelerdeki eksiklikler, inşaat sektörü profesyonellerinin teknik eksiklikleri ön plana çıkıyor. Yanı sıra talep yaratacak farkındalığın oluşmaması, finansmanın

sıfır karbon yatırımlarına yönelmemesi ve gerekli piyasanın oluşmaması da önde gelen problemler arasında yer alıyor.

Bina stokunun yüzde 10'u sertifikalı

Türkiye'de yaklaşık 11.5 milyon bina bulunuyor ve mevcut bina stokunun yaklaşık yüzde 80'i, binalara yönelik enerji mevzuatının bulunmadığı dönemlerde inşa edilmiş. Türkiye'de bina stokunun yüzde 10'undan azı Binalarda Enerji Performansı (BEP-TR) Yönetmeliği uyarınca sertifikalanmış ve sertifikalı binalar içinde de yüzde 1'den azı en yüksek performans seviyesi olan A performansı seviyesinde bulunuyor. Engelleri aşacak somut çözümler henüz yeterince hayata geçirilemediği için bina sektöründe emisyon azaltma potansiyeli yeterince kullanılmamış durumda.